

PES DOMÁCÍ

NÁVOD K POUŽITÍ

SOCIALIZACE, NEBO LI ZAČLENĚNÍ DO SPOLEČNOSTI

Dobrá socializace je základem spokojeného soužití se psem. Je potřeba se jí věnovat od chvíle, kdy si štěňátko přinesete domů. Pejsek se musí naučit zvládat všechny situace, které ho budou v životě potkávat. O tom, jak úzce souvisí socializace s výchovou a výcvikem snad ani není potřeba mluvit. J

Štěně se musí naučit komunikovat nejen s lidmi, ale také s ostatními psy. Pokud tohle nezvládne, může být v kontaktu se psy příliš bázlivý, nebo naopak agresivní. Je mnohem snazší problémům předcházet, než je řešit, až když nastanou.

Není příjemné, když pejsek na všechny okolo vrčí a štěká. Nemůžete ho nikde v klidu pustit a také si koleduje o průšvih, když to některý z okolo jdoucích psů vezme příliš osobně. Tyto problémy často pramení především z nedostatečného kontaktu se psy a neznalosti „psí řeči“. Často bývají agresivní malí pejsci.

Jejich majitelé se o ně bojí, před každým se je snaží chránit a výsledek se dostaví. Netvrdím, že si máte pejska nechat sežrat, ale ani druhý extrém není dobrý. Je zapotřebí, aby štěně přicházelo do kontaktu se psy, které znáte, a kteří štěněti bezdůvodně neublíží. Špatná zkušenost může mít také nepříjemné následky.

Socializace ale není jen o kontaktu se psy, je potřeba štěně přivykat na prostředí, ve kterém stráví svůj život. Pro psa je náš lidský svět dost podivný, především ve městech se dějí zvláštní věci. Malé štěně může být v mnoha situacích nejisté nebo vyplašené. Postupně se s nimi musí vypořádat. A čím dřív začnete, tím to pro pejska bude snazší.

Nejsem zastáncem toho názoru, že štěně má být do tří měsíců drženo doma a chodit na noviny. Netvrdím ani, že je dobré hned vyrazit na cvičák. Ale všechny své psy jsem od dvou měsíců brala ven a všichni to přežili. Když bydlíte ve městě, pes se socializuje tak nějak samovolně.

Pokud budete s pejskem cestovat, přivykněte ho na auto a případně i další dopravní prostředky. A jste-li z vesnice, udělejte si čas a vezměte pejska na výlet do města.

MOTIVACE – ANEB ZADARMO ANI KUŘE NEHRABE

Dobrá motivace je základem úspěchu, proto ji nepodceňujte. Některého pejska je snadné motivovat, u jiného to stojí více úsilí. Vždy ale existuje něco, co ho zaujme. Je potřeba dát si práci a to „něco“ najít.

ŠTĚNATA JSOU OD PŘÍRODY HRAVÁ, JE DOBRÉ TOHO VYUŽÍT

Naučte svého psa hrát si s vámi. Při tom se naučíte spolupracovat a navzájem se respektovat, pejsek se naučí soustředit. Podpořte u něj zájem o hračky a díky tomu je později můžete využít jako motivaci.

Ze začátku není důležité, kolik povelů psa naučíte. Nejprve je potřeba vybudovat si se psem dobrý vztah, vzájemně se poznat a porozumět si. Pejsek musí pochopit, že spolupráce s vámi je zábava, pak se bude učit mnohem rychleji a ochotněji. A právě hra je ideálním prostředkem.

MOTIVAČNÍ PROSTŘEDKY - KVALITNÍ ÚPLATEK JE CESTOU K ÚSPĚCHU

Motivace velmi úzce souvisí s odměnou. Pejska motivujeme tím, že dostane něco, co má rád. To může být buď něco dobrého, nebo oblíbená hračka. Obojí má svá pozitiva i negativa a je potřeba zvolit správnou motivaci pro danou situaci.

Do motivace samozřejmě patří i další věci. Pejska musíte umět povzbuzovat a chválit. Nebojte se ze sebe dělat „blázna“ a pejska hlasitě povzbuzovat. Na cvičáku to je úplně normální! Jde hlavně o to, abyste pro psa byli zajímaví. Je (téměř) jedno, jakými prostředky toho dosáhnete.

Kokinka, dobrůtky, pamlsky...

Jen málokterý pes pohrdne piškotem nebo kusem masa. Někteří psi jsou víc nenažraní, jiní míň. Vždy byste ale měli při výcviku používat obměny, které jsou pro psa lákavé, neobvyklé a stojí za to se kvůli nim snažit. Když doma dostává například piškoty jen tak pro radost, najdete raději něco zajímavějšího a voňavějšího. Vyzkoušejte, jaké chutě má váš pes. Je dobré používat různé pamlsky, ať má občas nějakou změnu.

Velikost odměn přizpůsobte velikosti psa! Když dáte malému pejskovi za každý splněný povel celý piškot, pětkrát si sedne a bude najezený! Naopak velký pes by si měl všimnout, že už něco dostal.

Sušená kokina – nezamastí kapsu, ale některé se drobí a psovi častěji zaskočí.

Maso – to sjede do krku mnohem lépe, ale je potřeba počítat s tím, že se rychleji kazí. Pro psa zvyklého na granule je ale maso často neodolatelné! Používají se párky, nakrájené vařené maso, dršťky... čím víc to smrdí, tím líp!

Sýr – taky dobrá věc, některým psům moc chutná.

Domácí játrové sušenky – jsou skvělé, zájemcům pošlu recept!

Míčky, uzlíky, pískátka...

Hračky mají tu výhodu, že psa neodměníte jen tím, že mu „něco“ dáte, ale kromě toho si s ním i pohrajete. To účinnost motivace ještě zvýší. Některý pejsek rád aportuje, jiný se zase s oblibou přetahuje. Vyberte takové hračky, o které má co největší zájem.

Snažte se rozlišit hračky, které má pes doma běžně k dispozici od těch „motivačních“. Nenechávejte je doma ležet na zemi, dávejte je psovi jen za odměnu.

U hračky je mnohem menší pravděpodobnost, že psovi zaskočí. (Tím nepřímou poukazují na to, že hračka musí být pro psa nejen zajímavá, ale především také bezpečná!)

ZVOLIT HRAČKU, NEBO PAMLSEK?

Pejska, který nemá zájem o hračky, budete zcela jednoduše uplácet jídlem. Opačná varianta je méně obvyklá, ale může také nastat. Ideální je, když je pejsek nejen žravý, ale také hravý. Pak máte možnost volby. Nejlépe je oboje kombinovat podle situace. Když chcete psa vyhecovat a rozdráždit, aby byl rychlý, použijete hračku. A když naopak chcete, aby se víc soustředil a méně dováděl, dáte mu kokino.

ODMĚŇUJTE HODNĚ...

Slovní pochvala by měla být samozřejmostí, vždy k ní ale přidejte i něco na zub nebo oblíbenou hračku. I když psa cvičení baví, odměna je důležitá. Mimo jiné tím říkáte „teď jsi to udělal dobře“ a podporujete žádoucí chování.

Odměnami nešetřete. Především v důležitých situacích, jako je například přivolání. Mějte vždy připraveno něco, čím pejska odměníte, když poslechne. I když povel umí, neberte to jako samozřejmost.

...TRESTEJTE MÁLO

Snažte se zamezit situacím, kdy pejsek provede něco, za co ho potrestáte. Trest by měl přijít je ve výjimečných situacích. Musí být opravdu zasloužený a přiměřený!

Když budete trestat často, pejsek si na to „zvykne“ a trest nebude tak účinný.

Pro každého psa je trestem něco jiného, nejde jen o to, že dostane na zadek. Pro psa může být mnohem horší psychický trest – to, že se na něj zlobíte. Často dokonce stačí zvýšit hlas. Je to hodně individuální a záleží, jaký máte se psem vztah.

Pozitivní motivace vám zajistí mnohem lepší výsledky, než když pes bude poslouchat jen proto, aby se vyhnul trestu.

VNITŘNÍ MOTIVACE JE VŽDY SILNĚJŠÍ, NEŽ VNĚJŠÍ.

Tuto psychologickou zásadu můžeme převést i do psího světa. Stejně jako člověk, i pes dělá s větším nasazením to, co chce dělat sám od sebe, než to, k čemu ho přimějí vnější okolnosti.

A jak toho využít? Není to jednoduché, ale taky ne nemožné. Za ideální stav můžeme považovat, když pes cvičí proto, že sám chce. A páníček výcvik pouze usměřňuje podle svých představ. Dosáhnout toho můžete pouze dobrou motivací a pozitivním přístupem!

Správná motivace a hezký vztah se psem jsou cestou k úspěchu. Ať už za úspěch považujete medaile ze závodů, nebo vychovaného psa, který bude příjemným společníkem.

PROČ CHODIT SE PSEM NA CVIČÁK.

Když budu chodit na cvičák, zajistí mi to vycvičeného psa! Tak tohle zcela jednoznačně neplatí, přestože by to bylo příjemné a mnozí si to tak i představují J

Začnete-li chodit na cvičák, je potřeba si uvědomit, že to je jen součást výcviku. Mnohem víc práce a zodpovědnosti vás čeká doma a na procházkách. Ten, kdo je přesvědčen, že stačí „jen“ chodit na cvičák a doma se psovi nevěnuje, bude zřejmě zklamán. Ani nám nestačilo jen chodit do školy, museli jsme se učit i doma. A to jsme ve škole strávili mnohem více času! (I když mnozí jistě mají pocit, že dvě hodiny týdně by byly tak akorát J) Dvě hodiny týdně nestačí! Nehledě na to, že kdybyste celé dvě hodiny nepřetržitě cvičili, tak psa zničíte a především znechutíte.

ALE K NĚČEMU TEN CVIČÁK ASI BUDE, KDYŽ TAM LIDI CHODÍ... J

- § Na cvičáku vám poradí, jak s pejskem zacházet, motivovat, cvičit. Vše si vyzkoušíte a poradí vám, kde děláte chyby, případně co zlepšit. A když budete mít štěstí, možná vás i někdo za něco pochválí J
- § Když máte nějaký problém nebo dotaz, nebojte se zeptat.
- § Váš pejsek přijde do kontaktu s dalšími psy. Vyblbne se, procvičí sociální chování a především s ním pracujete ve ztížených podmínkách, učí se poslouchat i v přítomnosti rušivých vlivů. (Mnoho psů nemá problém s poslušností, když jsou o samotě. Ale nedej Bože, aby se v dálce objevil jiný pes!)
- § Chcete-li se věnovat například agility nebo jinému kynologickému sportu, je obvykle jediným řešením chodit na cvičák, kde je k dispozici potřebné vybavení a v lepším případě i zkušenosti instruktoři.
- § Odpoledne strávené na cvičáku je navíc pro mnohé lidi i psy příjemnou zábavou.

LIDÉ, KTERÍ CHODÍ NA CVIČÁK, SE V ZÁSADĚ DĚLÍ NA DVĚ SKUPINY:

1. Ti, kteří chtějí „jen“ vychovat a vycvičit pejska. Jejich působení na cvičáku je zpravidla dočasné. (Ovšem jen v případě, že nepřejdou do druhého stádia.)
2. Skupina lidí, pro které se kynologie stala drogou a cvičák druhým domovem. (Je to trochu přehnané, ale často k tomu není daleko J)
Na cvičáku tráví spoustu volného času. S ostatními vydrží hodiny vášnivě diskutovat na nevyčerpatelné téma „pes“. Zpravidla zde najdou mnoho přátel a kamarádu. Není výjimkou, že se sdružují i při dalších společných akcích, převážně v doprovodu chlupatých miláčků.
Víkendy tráví na závodech, výstavách, soustředěních a první dovolená, kterou plánují, je výcvikový tábor.

KDYŽ ZROVNA NECVIČÍTE, NEZNAMENÁ TO, ŽE SE NIC NEDĚJE!

Využijte i čas, kdy zrovna vy sami necvičíte, sledujte ostatní, jak pracují se svým pejskem. Často můžete takto najít inspiraci nebo objevit chyby, které i vy sami děláte. Obecně platí, že na druhých chyby vidíte lépe, než na sobě.

NĚKOLIK OBECNÝCH ZÁSAD PRO VÝCVIK PSA

Existuje mnoho osvědčených návodů a doporučení. Žádná metoda ale není univerzální. Každý pes je jiný a výcvik je potřeba podřídit jeho potřebám. Snažte se vnímat svého psa a zároveň přemýšlet nad tím, co a jak ho naučit. Některé zásady je ale potřeba dodržovat u každého psa i u každého výcviku, upravíte si podle svých potřeb jen některé detaily.

Než s pejskem začnete cvičit, musí být vyvenčený. Když bude přemýšlet, kam by bylo dobré odběhnout na záchod, nebude se soustředit. Také není dobré cvičit se psem, který před chvílí spořádal snídani a teď by se nejraději rozvalil na pelíšku. Huť budete hledat motivaci, nehledě na to, že především u větších psů je extrémní pohyb po jídle nebezpečný – hrozí přetočení žaludku. Nikdy nechodte cvičit se psem, který je unavený, nemocný, zraněný, nebo se chová jakkoliv divně, aniž byste znali příčinu.

Když je pes zdravý, dostatečně vyvenčený a vyhladovělý, můžeme se pustit do cvičení

PRACUJTE NA TOM, ABYSTE SE PSEM MĚLI DOBRÝ VZTAH

To není jen otázkou výcviku, ale celkového přístupu ke psovi. Při výcviku by se tento vztah měl pouze prohlubovat díky pozitivní motivaci a společně příjemně strávenému času. Při výcviku nesmíte být se psem soupeři, ale partnery. Musí s vámi chtít spolupracovat.

CVIČTE, JEN KDYŽ MÁTE DOBROU NÁLADU

Dobry vztah se buduje dlouho, ale během chvilky ho můžete zničit. Stačí, aby vám jednou „ujely nervy“. A dlouho pak budete napravovat jeden okamžik, navíc s nejistým výsledkem. Proto nechodte cvičit, když vás někdo naštvál, nebo prostě nemáte náladu. Stačí, aby psovi něco nešlo, a můžete reagovat nepřiměřeně. Navíc pes vaši náladu vycítí.

BUĎTE DŮSLEDNÍ

Nedávejte psovi povel, když víte, že nebude mít snahu poslechnout a nemáte možnost ho k tomu donutit.

Důslednost ale neznamená jen to, že trváte na splnění povelu. Vždy musíte vyžadovat splnění stejným způsobem a stejně reagovat, když pes neposlechne. Když pes nebude mít jasno v tom, co po něm chcete, nikdy nebude plnit příkazy dost spolehlivě. Navíc je nejistý a ztrácí ve vás důvěru, která je důležitá, pokud vás pes má respektovat jako autoritu.

Důslednost není tvrdost a nevylučuje se s tím, že se ke psovi chováte hezky.

BUĎTE TRPĚLIVÍ

Někteří psi se učí rychleji, jiní pomaleji. Nesmíte se ale nechat odradit počátečním neúspěchem!

RESPEKTUJTE INDIVIDUÁLNÍ POTŘEBY SVÉHO PSA

Klasické „řadovky“, kdy všichni psi najednou pochodují půl hodiny po cvičáku, jsou sice efektivní z hlediska času, ale psa spíše znechutíte. Sice se zdá, že cvičíte hodně a tudíž by se toho pes měl i hodně naučit, ale není to tak úplně pravda.

Především začínající pes a psovod potřebují na cvičení klid a ne honit ostatní a snažit se udržet s nimi krok. Páníček se potřebuje soustředit na to, jaké má dávat povel a jak pejsk reaguje. Skupina zbytečně odvádí jeho pozornost jinam. A u psa to platí dvojnásob. Nové cviky je potřeba učit nejprve bez rušivých vlivů (nejlépe doma) a ty přidávat až postupně. (Např. cvičí více psů zároveň, ale každý může dělat něco jiného.) Ve skupině cvičte pouze to, co pes bez problémů zvládá, když není ničím rušen.

POVELY

...musí být krátké, jasné a výstižné. Nemůžete přemýšlet nad tím, „jak se to řekne“. Vyvarujte se podobně znějících povelů. Především pokud by měly být používány v podobné situaci.

CHYBU HLEDEJTE NEJPRVE U SEBE

Když něco nejde, neztebte se hned na psa. Ten zpravidla vinu nenese. Nejdřív přemýšlejte, kde jste mohli udělat chybu. Mohla být použita nedostatečná motivace, nebo pes ještě neví, co po něm chcete. Také jste mohli něco uspěchat, raději se vraťte o krok zpátky, zkuste to znovu a lépe. Je potřeba postupovat od jednoduchého ke složitému a každému kroku věnovat dostatek času.

RADĚJI ČASTĚJI, NEŽ DLOUHO

Cvičte raději víckrát za den několik minut, než jednou za pár dní několik hodin. Pejsek se nevydrží tak dlouho soustředit. V létě cvičte raději ráno nebo večer, když není velké horko.

Délku cvičení samozřejmě také musíte přizpůsobit věku a zdravotnímu stavu pejska. Malé štěně má sice dost energie, ale soustředí se jen krátce. Starší pes se soustředěním problém mít nemusí, ale berte ohled na jeho fyzické schopnosti.

NEŠETŘETE ODMĚNAMI

Nikdy necvičte dlouho bez přestávky, aniž byste psa pochválili a odměnili. Ztratil by zájem o cvičení, kdyby odměna byla těžko dosažitelná nebo příliš vzdálená.

Obzvlášť důkladně odměňujte nové cviky a také ty, které vám dělají problémy.

V NEJLEPŠÍM SE MÁ PŘESTAT

Necvičte „co to dá“. Pejska byste akorát otrávil. Když vidíte, že ztrácí zájem, je nejvyšší čas přestat.

Skončete dobře provedeným cvikem, ze kterého máte vy i pejsek radost a nešetřete pochvalou. Závěr cvičení musí být optimistický, abyste se oba těšili na příště.

OPAKOVÁNÍ JE MATKA MOUDROSTI

Když pes pochopí nějaký povel, neznamená to, že ho schováte do šuplíku a vytáhnete, až bude potřeba. I to, co již pejsek umí, je potřeba pravidelně opakovat.

Není cílem vymýšlet na psa neustále další a další chytáky. Udělejte mu radost a cvičte i to, co umí a za co ho můžete s radostí odměňovat.

ZVAŽTE SVÉ MOŽNOSTI

Nedávejte si hned z počátku přehnané cíle, ušetřete si zklamání a psovi nepříjemné zážitky z toho, že se budete snažit za každou cenu něčeho dosáhnout. Je potřeba mít nějaký cíl, který dodává smysl našemu konání. Ale musí být přiměřený a splnitelný!

Výcvik psa je neustálé hledání cesty, jak na něj vyžrát!

POMŮCKY PRO VÝCVIK

Na agility jsou potřeba překážky, na sportovní kynologii figurant s rukávem... Některé pomůcky jsou ale „univerzální“ a potřebujeme je i k základnímu výcviku.

Jídlo i hračky už jsem popsala. Kromě „motivačních“ pomůcek ale potřebujeme i pár dalších důležitých věcí.

Vhodné oblečení – na cvičení nebo procházku si neberte své nejlepší kalhoty. Pejsek vám je zašpiní a bude zle. On ale nechápe, co provedl a proč se zlobíte.

Obojek – takový, ze kterého se pes nemůže svévolně osvobodit. Stahovací obojek pro běžného psa a běžný výcvik nedoporučuji.

Vodítko – obyčejné krátké vodítko, případně dlouhé vodítko (takzvaná „stopovačka“) na nácvik přivolání. „Flexi“ vodítko je pro výcvik nevhodné.

Když má pes tendence překousat vodítko, na kterém je přivázaný, když se mu na cvičáku právě nevěnujete, doporučuji koupit řetízek. Vyjde to levněji!J

Miska a voda – hlavně v létě musí mít pes během výcviku k dispozici čerstvou vodu. (Doporučuji brát misku a vodu i na vycházky.)

Obojek x postroj – když je pes na postroji, hůř se s ním manipuluje, proto je pro výcvik poslušnosti méně vhodný. Jsou ale disciplíny, kde se bez něj neobejdete (stopa, obrana, tahání na běžkách). Navíc ho používám tam, kde je zvýšené nebezpečí, že by se pes mohl vysmeknout a přijít k úrazu (např. při cestování vlakem).

Klikr – velmi moderní záležitost. Malá kouzelná krabička. Po zmáčknutí příslušné části lupne. Na první pohled se může zdát, že se někdo pomátl na rozum, když chce toto používat při výcviku. Když ale víte jak na to, je klikr užitečný pomocník a prostředek, jak psa naučit zdánlivě nemožné.

Na pár řádcích se princip popisuje těžko, takže se raději spolehneme na praktické ukázky!J